

ZNAK U SJENI

DRAŽEN KATUNARIĆ

SADRŽAJ

sfinga	2
dan je himba noći	4
poljubac sfinge	5
sunce moje da ne zalazi	6
došao sam po svoje nekada	7
suglasja sjena	9
kamo vodi ovaj puteljak?	10
sve što sam zaboravio jedne godine	11
jednoga dana bila je noć	13
iza očiju	14
ZNAK KOJI PUTUJE	15
zalijepljen na nečitko pismo putujem od rođenja do smrti	16
prodavali su u Rimu štapove za selfije	17
zašto nikad nisam stigao u Montevideo	18
Urugvaj	19
tko je danas prošao Dunavom?	20
plavo više nije plavo	22
trocrtovlje o Besarabiji	23

deset koraka u mojoj ulici	25
VODENI ZNAK	29
vapaj na jezeru Čabradi	30
glatkoća tijela	32
daždi	33
o odsjajima u bazenskoj vodi	34
noćni slap	36
utopiti čudovište u malo vode	37
peteljka o kući vremena	38
traganje za Borgesovim grobom	40
skliski znamen	41
ZRAK IZ ZNAKA	42
<i>najljepše oblake</i>	43
noću mobiteli svijetle kao zvijezde otkinutih krakova	44
o pritisku miša	45
odjednom čempres	47
dron	49
što je gore?	50

VATRA IZ NJE	51
ljubav je bedž	52
bésame mucho	54
dušu nije stid poljubiti tijelo	56
oporuka bludnika	57
komin dobro vuče	59
ZNAK KOJI SE GRČI	60
mjesto za skok	61
u znaku pejsaža	62
htio je biti prorokom	63
poezija	65
selfie	66
budno paziti da ne sretneš nekoga	67
UZEMPLJENJE	68
Božji bijeg iz pustinje	69
iscrpljuje me podsvijest	71
tropjev majci	72
oči mrtvih	73
tražio oca u Frankopanskoj ulici	74

pjesma zbog koje sam se digao u znoju usred noći	75
četinjar	76
ne mogu dohvatiti tvoju vječnost	78
ZNAK KOJI SE IGRA	79
nastavak tv serije	80
luk parabole	81
sjećanje na crvenu točku u moru	82
anti-haiku	83
papagaj	84
što je čovjek u četrdeset osam slova?	85
na dah ronija san školjke	86
nazva me neki čovik dok san bija na šematoriju	87
<i>reka san pobožnoj mojoj</i>	88
kanoćal	89
<i>ispod obišenih mudantina</i>	90
O autoru	91
Impresum	92

Poezija nema posuđa u koje bi se ulijevalo vino; sveto vino koje se ne toči na čaše, u boce ili bokale; kad se prolije, ostavlja znak u sjeni, tamni otisak sudbine koji upija zemlja.

SFINGA

evo
ovdje sam
nalazim se
u ovoj pjesmi
da bih što više puta
izrekao riječ sfinga
naglas
bez obzira na današnje prilike
na vlast koja sada vlada
sfinga je tu
tajna poruka na šapicama
sjedi i ne miče se u vremenu
sfinga – nikad je se nisam naužio
nikad do kraja
sfinga – tražio joj muža
dobar miraz
sfinga – tražio joj popudbinu
za vječnost
sfinga – nakon smrti
tražio njene citate
sfinga – što će mi reći
zagonetno
kad upoznao sam ljubav
još jednu sfingu
i onu bez nosa
za starost
dok traju pripreme za rastajanje
za veliko putovanje
u svakom je času sfinga sfinga
hoću reći život
hoću reći nebo
hoću reći tajna

dići ću je onako tešku
od zelenog egipatskog porfira
dići ću je na sigurno
položiti na svoje postolje
da gleda u daljinu i šuti

da gleda u daljinu i šuti

DAN JE HIMBA NOĆI

od dvije sfingine sestre, jedna rađa, a druga ubija,
nije teško dokučiti da prva zna obojiti zrak u bijelo
druga sestra prekriva ga crnim plaštem punim
zvijezda
i tako se neumorno izmjenjuju
dan i noć
sestre su očito prezaposlene
slikajući vrijeme gustim kistom
sjenčanje rumene zore i zlatnog podneva
svake iskre svjetlosti
neumoran je zadatak tisućljećima traje
beskonačno bijelih himbenih dana ima
a samo je jedna jedina
noć

POLJUBAC SFINGE

dodirujući stupove i konzole s potpisom Filotasa, prvi put poljubila si sfingu na Peristilu: mislila na nju pod svodom Vestibula, u crkvici svetog Martina, u šupljini rimskog zida i pred raspelom, u katedrali, kad tražila si lice Priske u kupoli mauzoleja. Grad te oplovio tišinom sa svih strana, predao ti na korištenje probuđenu ljepotu i čulnost da dovedeš zagonetne žene i s njima razrežeš savez u nekoliko kriški. Osebuje srsi grada, kričanje galebova iznad kriptoportika, njegovu bjelinu i unutrašnji plamen primala si vlažnim ticalima. S koje god strane joj prišla, kako god se okrenula, sfinga je dio tvoga ženstva, tvoje vječnosti. Bila si uvijek uzbuđena u susretu s njom. I u času kad će te nadživjeti njezino lavlje tijelo od asuanskog granita, pukotina na leđima, pronađen lančić oko vrata bit će nepokolebljivo tvoji. U smrti dodirnut ćeš opet sfingu koju si za života ljubila.

SUNCE MOJE DA NE ZALAZI

ne isplati se otvoriti kuću na tri dana

i staviti mobitel na punjenje.

Prekratko vrijeme za napisati pjesmu

nad kojom će proplakati

Kain, Herod, Juda i Holoferno

u strahu da ne zasvira spravica

usred stiha.

Valja ostati bar dva mjeseca

sroditi se s postojanjem zemlje

borova

šišarki

maslina

starozavjetnih modrih planina

koje gledaš svaki dan kroz škure

sanjive i blage, iznad pučine.

Postati znak u sjeni, pružiti ruke

zagonetnom licu, željeti uvijek nastaniti

sjenu ljudi, životinja, livada, kuća

kroz koje ne prolazi kišnica

niz oluke krcate borovim iglicama;

biti pokretač sjene ljubavi

brda koja se ne miču

i trčati za suncem

da ne zađe

da nikada ne zađe

moje sunce da ne zalazi

DOŠAO SAM PO SVOJE NEKADA

došao sam po svoje nekada
po dušu koju sam nekada imao
i držao u pijesku La Plate
po svoje tijelo kojim sam se saginjao
pod šator i noćima palio vatru sjećanja
pijesak La Plate sad dotiče
moje crne cipele
i već je dotakao mnogo
drugih stopala i njihovih sjena
jesenji pijesak
sipak pa mrvičast
blizu oceana
pun zaostataka grada
ogrizaka čepova lišća
otpadaka dasaka odsječenih prutova
suvišnog kamenja
dosadnih muha i obada
koji završava sa zadnjom pjenom
vala i ponekom krestom
došao sam po svoje nekada
i sad znam da neću kasniti
ni malo uraniti
znam da nikad neću stići na vrijeme
nego oplakivati žala koracima
pohoditi pustinje naših nestanaka

došao sam po svoje nekada
potražiti izronjene školjke i puževe u pijesku
murvu djetinjstva ispod zrnja i podzrnja
prvu ljubav, zupku majku
oca prstavca, kapicu srčanku
došao sam po svoje nekada

izuti cipele i hodati bos
na pijesku La Plate

uramit ću svoju sjenu
u pozlatama jesenjeg sunca
utisnutu u sprudove
s tragovima stopala

na sipkom pijesku La Plate.

Buenos Aires, 7. 5. 2014.

SUGLASJA SJENA

s godinama
sve bliži su ti Abraham
Izak, Japet, Sem, Ham, sva Noina djeca,
David kralj,
i kad čuješ odzvuk njihovih imena,
nije više tako tuđ ni dalek
nesvjesno im pružaš ruku
u noći kad svjetlucaju zvijezde
i kad je nebo na dohvat Jakovljevih ljestvi
penješ se k njima kao na Giottovoj slici u Asizu
ili te nose na svojim ramenima
do unutrašnjeg neba o kojem govoraše Swedenborg.

Spojeno je vrijeme
drevnog „nekad“ s onim „sada“ što jest
kao kad se sjene palmina lista na mjeseci
priljube uz rub palmine sjene
na suncu

KAMO VODI OVAJ PUTELJAK?

ne znamo kad će se magla dići do radosti
a kad zasjesti na naša ramena?

Odveć starog lišća
nakupilo se
kao suvišna vremena

puteljak - duboko korito
ne može se proći
stopala propadaju u lišće
u duboku rijeku
a staza, put sudbine
na kraju je maglena tajna

nemamo ovdje što skakutati
zamislimo jesen
nešto smeđe osim zemlje
bakreno, mokro, sjajno, nazubljeno

jasenov korijen
i oblak koji nas osjenjuje
prave znamen križa

krenimo smjelo i puni nade
u šumu
neistraženih znakova

SVE ŠTO SAM ZABORAVIO JEDNE GODINE

kakav sam ja to čovjek da sam zaboravio dati
bijednu paru prosjakinji koja se smrzavala na ulici
s djetetom?

Tko sam ja da sam zaboravio probati stara očeva
odijela
zaboravio boju lišća od jeseni 1986. godine kad je
umro

krikove žena s kojima sam spavao
zimsko sunce i jednog čovjeka koji je htio iskočiti
iz vlaka

crnu vranu na vrhu vagona
njezine crvene ruke od hladnoće s mnogo grižnje
savjesti

žarulju koju je ostavljala upaljenu cijelu noć iz
straha od smrti

i metlu kojom sam puštao vodu iz kotlića
ime one tiskare u Gundulićevoj gdje sam pomislio
da riječ postaje djelo

očev glas u snu koji mi je rekao: „Što sad spavaš,
ispričaj mi film“

blaženstvo raja koje je osjetila majka kad se
onesvijestila u crkvi

preljubnicu koja je svjedočila u korist psa koji me
ugrizao u gležanj

pjesmu Monique Morelli „Zabranjene obale“ koja
me jednog popodneva oslobodila tumora čežnje
starinske satove s visećim klatnom koje je
pregazilo vrijeme

prazne sarkofage pune kišnice
očaj koji me spopao od opadanja kose i tjemena
koje se razrijedilo?

Tko sam ja da sam zaboravio da je život cesta

da ocean dobro propuhuje nosnice
da će me skupiti barkarjol ako plivam daleko
daleko
da se naša ljubav začas pretvarala u mržnju, još
jaču, tako je ostalo
da sam se prišuljao nakon pedeset godina do tuđe
kuće pod prozor koji sam razbio kao dječak
pronašao samo mutne mrlje na tom staklu
o, tko sam ja da sam zaboravio i ono
za što sam govorio da nikad neću zaboraviti?

JEDNOGA DANA BILA JE NOĆ

jednoga dana bila je noć.

Moja sjena pala na grob

gdje bit ću pokopan.

Nisam ja, sunce se točno namjestilo

pod kutom

da sjena pokrije ploču

između dva oleandra

i uđe onkraj nje.

Kao da je dio mene

pobjegao već unutra

u grob.

Kao da dio mene

leti k sjenama

očeva, djedova i baka,

pradjedova

kapetana duge plovidbe

da združi se s njima

u vječnost.

Srce se skuplja cijeli život

za taj čas

istine

srce se nadima i grči

od muke

pred ništavilom.

Jednoga dana bila je noć.

Moja sjena pala

na grob one sjene

koja bit će

noć.

IZA OČIJU

došao je čas da se zbroje svi udarci
vratima u drveni okvir
zagipsa napukla žbuka u zidu
učvrste zasuni
zakračunaju vrata koja si ostavio
prislonjena, poluotvorena
kao što prozore nikad nisi
ta vrata neiscrpne kobi
i dalje se njišu u tvojoj svijesti
lupaju sveudilj u zid
čas je da se zbroje svi ti udarci
u jedan jedini
učas otvori soba
gdje ugledao si par zelenih očiju
koje nisu više prepoznavale
onoga kojeg su ljubile
znao si da ih vidiš posljednji put
na samrtnoj postelji
čas je da se za njima zatvore
ta vrata
što se nikad ne mogu
zatvoriti

ZNAK KOJI PUTUJE

ZALIJEPLJEN NA NEČITKO PISMO PUTUJEM OD ROĐENJA DO SMRTI

zalijepljen na pismo s nečitko napisanom adresom,
putujem kao poštanska marka na kojoj se ne
razaznaje datum kada je poništena. Devedeset
četiri dana, od Božića do Uskrsa šesnaeste trebat
će joj da dođe do srca primatelja.

Što se dobije kad se pomiješa danas i jučer? Otisci
sline jezika na papiru kuverte.

Krivudavo putovanje koje traje od rođenja do
smrti, od svjetlosti do tame gdje nisi još zapisan.

Do tada, vi, preminuli, zapalite svijeću
dobrodošlice živima.

Mogu obećati sve drugo, ali ne i da ću prestati
brojati jedra, brodove, oči putnika, značajne
kretnje, uzaludne ljubavi, otvarati stara pisma.

Dozivam zvijezde, sunca, nebesa, pustinje i dane
bez mene.

Sanjam Orionu dati žensko ime
da se iznova rodi i zagrli me čvrsto pred rastanak.

PRODAVALI SU U RIMU ŠTAPOVE ZA SELFIFE

Vanji Lukšić

o, da ih netko zapita gdje su bili
blizu Coloseuma
trga svetoga Petra
ili Panteona
ne bi znali kazati
o, da ih netko zapita
jesu li čuli za Marka Aurelija,
Cezara, Grakha
ili Lukreciju koju obljudi
Sekt a osveti Lucije Junije Brut
ne bi znali reći.
Prodavali su duge štapove
crnomanjasti
u potkošuljama
i poderanim cipelama,
prodavali su štapove za selfife
Romi na uglu
vječnog Rima grada.

Rim, 22. 3. 2015.

ZAŠTO NIKAD NISAM STIGAO U MONTEVIDEO

bilo je to u Urugvaju.
Mjesto se zove Colonia s velikim
zidanim, bijelim svjetionikom
višim od krovova svih kuća
koji služi kao putokaz
zalutalim mornarima.
U kasno popodne, zapravo sumrak
kad sam izgubljen ušao u Coloniju,
jedan čovjek na raskrižju
držao je slijepog jastreba
u lijevoj ruci
zaštićen rukavicom od kljucanja
svinuta kljuna,
i pokazivao mi desnicom put za Montevideo,
grad u koji na kraju nikad nisam dospio.
Tko misli da lažem o njegovoj lijevoj ruci,
na volju mu.
Vidio sam mnogo ptica u životu
ali prvi put jednu slijepu,
slijepu zvijezdu koja će mi obasjavati put.

na putu za Montevideo, 6. 5. 2014.

URUGVAJ

nebo je tako nebesko
u kapljicama
i sunčano u snu.

Pozlatio sam se zatvarajući kapke
posrebrio otvarajući ih
slijep od sunca, oblaka,
neba i vode

Urugvaj

zadržavaš oblake
za svjetlo koje ne vidi se očima
lepršaš na vitkom jarbolu
kao plavobijeli leptir
svilenih usana

Urugvaj

gdje su tvoje goleme ombue i palme
gdje su tvoje sierre, jablani i zvonici?
miluješ mi snove jesenjim suncem
vraćaš pojedena srca djevojaka

Urugvaj

Urugvaj

nebo je tako nebesko
u kapljicama
i sunčano u snu.

TKO JE DANAS PROŠAO DUNAVOM?

prošli su svirači uz obalu Dunava s velikim
trubama
Prošao je ljubavni par držeći se za ruke
Prošao je svećenik iz Rusea podrijetlom Talijan
Prošao je pastir s ovčama a jedna od njih popasala
rimске novčiće iz doba cara Trajana
Prošao je ljubavni par od maloprije i zagonetno se
poljubio
Prošao je i riječni brod s rumunjskom zastavom na
Dunavu koji mi se učinio plav kroz grmlje, a bio je
zapravo blatnjav i siv
Prošao je rovokopač koji je maloprije žlicom vadio
pijesak s dna i istresao ga prema nebu
Prošla je teglenica ispod mosta dugog gotovo dva
kilometra
Prošao je val prošlosti
Prošao je arheolog koji je tragao za Apolonovim
hramom i nije ga pronašao
Prošao je njegov asistent koji je umjesto hrama
iskopao astragal i praznu bocu
Prošao je dimnjak kao visoki spomenik
naslaganim ciglama
Prošao je pijanac nesigurnim hodom kojeg sam
netom prije vidio u lokalu
Prošao je ribič iz Brăile koji nam je jučer pokazivao
morunu tešku stopedeset kila iz mora
Prošao je vlak koji nikad ne zastaje na mostu s
teretnim vagonom za brvna i trupce, malo zakočio
i nastavio
Prošao je Dunav punom svojom širinom
Prošli su svi na Dunavu koji su imali proći toga
dana

Prošli su i nestali zauvijek.
Prošla je i misao o prolasku

Ruse, 3. 11. 2010.

PLAVO VIŠE NIJE PLAVO

plavi šešir na stolu
u dvorani Mihai Eminescu
stoji položen kao mrtva priroda
uz kekse, makovnjače i slane štapiće

plava košulja na muškarcu s čela stola
koji ima gustu sijedu kosu i obrve kao nacrtane
za operni nastup na pozornici
sa scenografijom zvjezdanog neba

uz dvoje golih ljubavnika
koje se grle i ljube na hladnoj ploči groba

plavi sat u Brăili koji pokazuje već sto godina
kojom rijekom plove jedrenjaci vremena
uz kamenu obalu Stelu Bucovina zaplesao je
An der schönen blauen Donau okrećući se sam oko
svoje osi

premda Dunav odavno više nije plav
i ne može ga se preplivati tri puta dnevno
kao u djetinjstvu

i život odavno nije više život
čovjek čovjek
zemlja zemlja

valcer
u posljednjem trzaju
plave

Brăila, 16. 9. 2017.

TROCRTOVLJE O BESARABIJI

1.

bilo je živih rakova na ulicama Cahula
bilo je živih i mrtvih jer dok su još hodali natraške
ja sam morao otići u Brăilu.
Bilo je i žive boze,
starih cipela, iznošenih torbi, čak i kaktusa na
prodaju
dok žene širokih jagodica u trenirkama ne uđu u
autobus za Rostov.
Možda će tamo pronaći još više stvari na ulici.
Bit će sigurno povoljnije.
Tako mora biti u Besarabiji.

2.

neka se pamte poderane traperice
i rupe u hlačama od traperera
kao rimske toge
kao bečke krinoline
pariške sans-culottes
mladići ih imaju dok se ljube
s mladim Moldavkama napetih grudi
i zavlače vlažne dlanove
u rupe djevojačkih hlača.
Tako se voli u Besarabiji.

3.

gospođa gradonačelnica Cahula
odjevena u zelenu akrilik majicu

boje trave, lijepa i nježna
uz ambicioznog supruga,
nije neosjetljiva na poeziju.
Sunce zalazi u Cahulu vrlo rano.
Još je ljeto koncem septembra.
Nikome se ne ide u zimu,
ljudi su već sjetni i uzdišu za ljetom koje nije ni
prošlo,
a poneki su obuli čvrste cipele.
Tako to ide u Besarabiji.

Cahul, 18. 9. 2017.

DESET KORAKA U MOJOJ ULICI

na prvom koraku
barjak.
Vijori i sunce ga miluje
sa stražnje strane.
Dječica mala,
braco i seka nešto su tužni
premda ga je ona zagrlila.
Nema majke da je pitam
što im je u srcu.
Ova kuća mi se nekoć sviđala
bila je valjkasta i posve žuta
s glatkim površinama
(gusto raspoređenim točkicama u rasteru)
zaobljena i meka
mogao si je pogladiti
kao mačku
a danas kad hodam blizu nje
djeluje mi okovano,
bez duše
uostalom, kao i Monika
nekoć smo bili tako blizu
živjeli u zagrljaju koji se rijetko prekidao
sanjali da ćemo otići živjeti na more
bacati kamenčiće na žalu
a sada prođemo na ulici
jedno pored drugog
kao pokraj turskog groblja
jedva se i pozdravimo.
Korak dva, ništa.
Korak tri: stao sam ispred dvorišta
čovjek čisti bačvu na ulici
s puno truda

riba bačvicu iznutra
čvrstom četkom.
Prah lipe pao je na kocke pločnika
ulica zamirisala kao cvjetna livada.
Korak četiri –
pregaženi daždevnjak
poginuo je tako naivno
idući prema kanalu s vodom
kao prema izvoru.
Kod četvrtog koraka
zastanem
još uvijek nepomiren sa sudbinom
daždevnjaka
podsjetio me na boje austrougarskog carstva
i uzorak moje crnožute kravate.
Peti korak
limar lupa čekićem
postavlja brajdu
pozdravih pristojno, nije mi odzdravio
kao da se više ne čuje bat njegova čekića;
vjetar kroz vrbino lišće curka,
stabla uzrujana od treperenja grančica bagrema.
Korak šest
oči u oči s kokoškom
kao da ima nade za čovječanstvo
dok još srećem kokoši na periferiji grada.
Trljale su smeđe perje o korov
koji ih je nadvisivao;
među njima pokoja tratinčica i kamilica,
a iznad veliko stablo trešnje
uznosite, široke, razgranate,
došao mi je duh života
kroz njezin plod.
Ova trešnja dat će mi radost
umjesto prolivene krvi;

korak sedam,
pas je prestao lajati na mene,
shvatio da smo isti;
iza ograde s glicinijama
skrivena je šljiva, izabela i visoki čempresi
pa bivša krečana,
bara okružena betonskim rubnikom,
u sredini suklja neki dim,
kremen bijeli s otpalim listom na sebi;
starac sa štapom
došao mi je nečujno iza leđa,
ulovio moj osmi korak;
možda umije govoriti kroz lišće,
pogledao sam u nebo,
umjesto oblaka prepoznao smežurana lica,
dvoje nedavno umrlih,
i od nevjerice spustio glavu;
preskačem jednu pa drugu i treću sjenu,
razaznajem u njima pognutu
staricu s dječjim osmijehom,
pokojnu tetku koja se naigrala skrivača sa mnom,
ujaka koji je izradio drvenu klupu za moj prvi
poljubac,
daju mi znak
da odem na sunce
i otjeram ih u zaborav.
Lišće šušti bez imalo vjetra
lišće šušti za sebe,
pogled na sjene planina
umnožava tajnu.
U devetom koraku
samo sam čuo ispaljen metak u daljini
kao daleku prijetnju;
jedan kos na dalekovodu
rašljastim repom

zatvorio je strujni krug;
no pjesma nije pala,
kao grožđu potrebno joj je
malo više sunca da sazrije,
a danas ga nema dovoljno.
Korak deset,
sreća je ove ulice
što ima izlaz u šumu,
bježim u šumu
okrećem za sobom,
za svojim koracima,
vjetar je napuhao barjak
koji se vije vije

VODENI ZNAK

VAPAJ NA JEZERU ČABRAJI

sad kad sam ostario slutim kako bih završio pjesmu
davno izgubljenju na jezeru Čabraji
potonula je kao prazna školjka
odnesena vjetrom
znam da je zračila blještavilom
odsajajima
upletene su (u aferu) tisuće zvjezdica
sunčanih pločica na kojima trčali smo bosonogi
ali to nije božansko hodaње po vodi
s pozadinom iskričava svjetla
jezero obraslo šumom utišalo je tada
naše uzburkane želje i lake snove
„Imamo li pravo na komad raja u ovome životu?“
zapitismo se drijemajući na suncu
pokraj umočenih štapova ribiča
što privlače ugrize štuka, šarana, smuđa
i jednu veću ribu kojoj je ime amor
bilo nas je petoro različite dobi i stasa
bilo nas je dovoljno da osjetimo potrebu
zaokružiti jezero tabanima u mističnom krugu
svako slovo, krhko i ranjivo, kao vlat trave u čuperku
zamilovao je vjetar
„Imamo li pravo na komad raja u ovome životu?“
vikali smo u bistru vodu kako bi naše riječi
upoznale silu jeke
presrele tišinu ravnodušja
tjeskobno iščekivanje svršetka
mahali smo nevidljivim ljudima
na drugoj strani
dirali lišće brezino, hrastovo, šiblje vrbino
razgrtali lišće od lišća
raskuštrani oblaci

sličili su na rode koje se gnijezde
na drvenim stupovima
i uspravljaju prema svjetlu
da iznesu naš vapaj svojim
dugim krilima i polete
u neizvjesnost juga

GLATKOĆA TIJELA

dan prije mora, dao sam si spaliti bradavicu na leđima. Kako bi more oplakivalo moje tijelo bez ikakva otpora: nikakva ispupčina neće ga zadržati, nijedna se bora nije ispriječila. Za popodnevne utihe, ispružio sam tijelo mirnim vodama u naručaj sa zlatnim i iskričavim prugama sunca. Kupanje je bilo apsolutno. More kao staklo, čista površina, odozgo. Bez ijedna vira, mreškanja, točkice nabora. Sve što sam želio i zamislio, glatkoću, samo glatkoću Narcisa, proveo sam do kraja u uvali.

DAŽDI

slušao sam gromove kod Ružice.

„Imaš divne gromove“, rekoj joj za pohvalu.

„A još ljepše kapi“, uzvratila ona.

Išli smo na prozor i promatrali kišne kapi –
padahu na staklo.

Mogle bi stati u vazu, kao pusice
za rastajanje.

Poslije je samo romonila kiša
stara više od godinu dana.

Prepoznajem je po kapima
na usnici,

slijevaju se kao suze u čašu.

Pitam se kad će prestati
ovo skijanje kapljica
na zatvorenom prozoru života?

Kada?

Bog nije neiskusni, ali
zašto nam šalje uvijek isti dažd?

O ODSJAJIMA U BAZENSKOJ VODI

1.

u otvorenom bazenu okruženom šumom. Rijekom, jablanima. Pet do šest kupaca plivaju ili se brčkaju. Kad jedan kupac iziđe na suho, kao po nekom dogovoru uđe u vodu drugi ili treći...

Međutim, slavlje je započelo i odjednom se napunio i bazen.

Možda zbog loše glazbe, izvođača koji su pozivali na ples, dio ljudi hježao je u termalnu vodu bazena da pokrije uši.

Ostale su krepke žene koje su plesale držeći se za ramena.

Točio se rijetki gulaš od snetine za deset kuna, i cijeli je hotel prethodni dan zaudarao na nj. Nakon njega su došli na red i masni šarani sa žara, ali je ta delicija bila ponuđena samo članovima Kulturno-umjetničkog društva.

Orkestar je konačno proradio, kao iz osvete.

Zasvirali su šokadijske pjesme, podvriskivali i cikali, ljudi su se uhvatili u zbijeno kolo i zaplesali. Pridružili su im se i neki mokri mladići u gaćicama, tek izišli iz bazena. Drugi ih goli cijedili u ruci i mahali njima kao rupčićima. Dok su čekale narudžbu, konobarice bi zatresle kukovima, ramenima, grudima, u ritmu poskočice.

Svi su zaboravili na glave kupaca, a najviše jednu damu s crno-bijelim šeširom i volanima uz partnera crnih brčića i obojane kose koji ju je stidljivo ljubio.

Trojica staraca sijede će nalaktili su se na rub bazena i gledali plesače s puno čežnje. Kao da više nisu u vodi, nego tamo, s drugima.

Ubrzo se bazen posve ispraznio, djelovao kao lokva bez ijedne žabe. Bio je to početak poraza.

Svi su poskakivali na suhom, a voda ostala mirna i sama, bez ijednog valića, prepuštena vremenu i djelovanju algi, odbljescima jablana, bukvi, hrastova. Tko se u tom trenutku samo malo okrenuo pogledavši odsjaje u bazenskoj vodi, mogao je zaroniti u mutnu čaroliju šume.

2.

još jedan dan je prošao. One glave u bazenu s kojima si se mimoilazio ujutro, ponovno su iskrsele popodne. Isti nasmiješeni brčići, iste crne naočale, pundže s ukosnicama, isti uprti ili rastreseni pogledi. Kad padne mrak, nestat će ta galerija likova i znat ćeš da je još jedan trag postojanja izbrisan u akvarelu, iskrici noćne vode.

NOĆNI SLAP

danju
nevidljiv
slap
noću
kao bijeli
kristalni
zub
ispire
vrijeme
mjesečine.
Cijedi vodu
prohujalih
dana
i daruje šum
kroz napuklu
caklinu
vodopada.
Odzvuke
nestalih
imena
vraća
tišini.

UTOPITI ČUDОВИШTE U MALO VODE

jednim klikom
utopit ćeš internet u malo vode
odslik labudice u jezeru
u torbici od perja
putuje prijateljici u Ameriku
put je šušlav od lišća
ljepljivi spam od zraka i leta
u istom času
učitavaš ime sumraka
koji se upravo spušta
nad Maksimirom

većinu ćeš životnih prilika
ipak propustiti

jezero je suptilna veza
između starih datuma lišća
i ljudi koji su zbog zdravlja
spremni trčati šumom
jezero skuplja njihove smiješne kretnje
u razigran spremnik bez pepela
odsada voliš jesen
uspiješ li skupiti razletjelo lišće
na hrpu
sve ipak ostaje u zraku
gubi se lik čovječji
a teško sabiru trenuci
u ljepotu postojanja

PETELJKA O KUĆI VREMENA

1.

rastavio sam bojler da pogledam gdje mi je iscurilo vrijeme; izgoren grijač, voda, pipa, kutni ventil; sve (jad i bijeda) podlokano, oglodano, zahrđalo; električni spojevi oksidirali, a nekad su prsa bila isprskana iverjem iz tuša, tijelo uronjeno u toplinu mlazne vode koja draška bubrege, ispire inje u kosi, gležnjevi umočeni u zeleni plićak.

2.

hvala ti Bože što si mi darovao jučer. Hvala ti više za jučer nego za danas; da upoznam što je bilo, a ne samo čega ima u kući popravaka. S parketima koji se dižu kao mrtvaci, prozorima kroz koje struji ledeni zrak, bojlerima koji propuštaju; s vratima uvijek otvorenim (kao svaka garaža, kuća vremena ima samo ulazna i izlazna vrata).

3.

život je otkucaj: sati zanjihani u prostorijama, „nekad“ prolazi kao sada, a najviše me privukao onaj čas kad su raskuštrani preci bili još živi. Kako su se njihali na stolcima, otvarali teška vrata, dočekivali goste. Kako su izgledali kad bi se napijali od mošta, rušili pod stol. Kako su im se djeca igrala školice, učila mala i velika slova, odlazila bosonoga u daleku školu (naravno, sad su davno mrtva). Jesu li se provlačila ispod stola da gledaju cipele odraslih? I zašto je tako prestalo biti?

4.

idem spavati s mislima iz 1907. godine i mojom tetkom Olivijom na preparandiji u Dubrovniku koja se učlanila u hrvatsko sokolarstvo i čitala *Tita Dorčića*, kao duvna spuštala oči od stida kad su joj momčići zviždali na Stradunu i njenog muža kapetana duge plovidbe u mirovini koji je svako jutro proučavao osmrtnice u „Novom dobu“ ne bi li prepoznao žene koje je nekad ljubio, izrezivao im fotografije i lijepio u album.

5.

došao je dan zaruka, vjenčanja, ljubavna pisma, traženje blagoslova oca i majke: sve zakrivljene radnje predaka, svi ljubavni uzdasi već su rađali tebe. Ti si još skriven i mrtav, ali ocean sveudilj talasa, prošlost se pomiče prema obali i izbacuje te iz pjene, izlaziš ružan i smežuran s posteljicom, kao naborani profesor. Koliko je kretnji vodilo do tebe, koliko udvaranja, suglasnih pogleda, lijepih, kitnjastih riječi, naposljetku, koliko naraštaja ljubavnih krikova u gluhim noćima da se rodiš ti, takav, i tek probuđen nakon sna koji se zove život.

TRAGANJE ZA BORGESOVIM GROBOM

pred tamnim nizovima panteona
kojih retorika mraka i mramora
obećava dostojanstvo da se bude mrtav
J. L. Borges

nitko ne bi primijetio crne ježince
na morskom dnu
da im nisi ispijao utrobu jednog ljeta
na Korzici,
nitko ne bi primijetio
ni isisane krakove jastoga
pocrvenjele oklope,
da im nisi bacao ljuštore natrag u more
i posvetio modro, azurno groblje;
svaka čast pjesniku Valéryju,
ali groblje u Bonifaciju ljepše
je od marinskog u Sèteu
uzdiže se na litici s krovovima
kao rastvorenim kišobranima za mrtve.
Odatle se pružaju modri zrenici
prema beskraju pučine,
prekrivaju meko laneno osrčje
svjetlucanjem mora što dolazi s onkraja
i sjetom miluje, miluje nam obraze.
Još savršenije je groblje u Recoleti
gdje iz kamena dopiru usporeni taktovi tanga
da Borges poželi baš tamo postati pepelom;
ali umirena sjena njegova leži u kalvinskoj, škrtaj Ženevi.

Buenos Aires, 8. 5. 2014.

SKLISKI ZNAMEN

riblja čudesa okružuju te dan i noć. Ugor uhvaćen u stivanskoj vrši, dug metar i pol, dobro ugojen. Velikim, ribarskim nožem proparao si ga duž leđne moždine, izvadio mu crijeva i kad si ga počeo ispirati u moru, on je samo iskliznuo kao jegulja iz tvojih ruku. I lišen utrobe, otplivao prema modroj, ljeskavoj pučini. Na svoje oči vidio si odlazeći svjetlucavi rep kao preksinoć u Selcima krijesnice u noći.

ZRAK IZ ZNAKA

*

najljepše oblake
ugledao si
kad bacao si svoje djetesce uvis
jedan dva tri četiri puta
do neba
dok ti se ruke nisu umorile
objesile
bespomoćno pale

dolje

NOĆU MOBITELI SVIJETLE KAO ZVIJEZDE OTKINUTIH KRAKOVA

Suština stajanja je što letjeti ne umijemo

William Empson

Noću mobiteli svijetle
kao zvijezde otkinutih krakova.
Sami sa sobom trbuhozbore
šalju poruku od lišća k lišću
šuškaju papiri bombona
tvoj brat punjač
hrani te godinama mjesečevim mlijekom
prepoznaješ ga već po dodiru stvrdnute kože,
vanjskim naborima
tvoja crna pregažena sestra za kojom si plakala
više nego za djedom i bakom
u prašini još zvoni ali ne može razgovijetno
govoriti
korijenje života prerezano u slušalicama
kroz koje se ne mogu čuti
šapat života
pjev nevinosti
san najdraže lutke iz djetinjstva
tipke zamijeniše koralje i kamenčiće za pliske,
ogrce
Petrovo uho, školjke s rupicama koje si izronila iz
mora
ptice koje te pozivahu u nebeski pješćanik
razmahujući lepetom krila svetu iskru života
stojeći spavaju i ne miču se više
kao da više ne znaju letjeti.

O PRITISKU MIŠA

1.

pritišćem jednu reklamu na webu
koju ne mogu otvoriti:
smeđe lane s bijelim pjegicama
ljupka životinja na ulici
upravo hoda na raskrižju
uz čovjeka koji ga drži na kožnoj uzici
poput gradskog psa.

Prelaze preko zebre
i učine nekoliko koraka
pa se pokret zaustavlja
pred semaforom.

Učitavam lane na ekranu
da pokrene se slika
da uživam u ljepoti mlade srne
u nestvarnosti njezine pojave
na gradskoj ulici
želim je pogladiti nježno
poljubiti u divlje oko
podragati kao dijete
da oćutim joj blizinu
i jutarnji dah.

Ali dalje se ne može,
slika se vrti u praznom krugu,
sve zaustavljeno,
dalje više nema života.

2.

poslije sprovoda, bilo čijeg, pogledaj, neznaniče,
lane na gori. Svrni oči na goru i ugledat ćeš mlado

lane. Mlado lane između nježnih obrisa plojki.
Srebrnog bukvina lišća.
Nikad ga nema, ali baš danas će ga biti.
Na gumnu ili nebu, svejedno.
Pojavit će se lane
pred tvojim zatravljenim očima

Montreal-Zagreb, travanj 2015.

ODJEDNOM ČEMPRES

vilin konjic

rogoz

trstika

šaš

i odjednom čempres

klisura Cetine

rijeka zelena

nagnute vrbe

šuškave topole

vijoreći jablani

i odjednom čempres

plovimo uz kraj u čunju

uvijek ima nešto s lijeve

nešto s desne strane

naprijed i nazad

gore i dolje

napušten talijanski zatvor

bunker i s jedne i druge strane

nitko osim vretenca

nije mogao proći gusarske kule

ribarske kućice

čovjek u njima na plastičnom stolcu

lovi jegulje lubine ciple pastrve

zalutala jata inćuna iz mora

plešu sa žabama

zaiskri blijeda kora platane

uz smokvu uz bagrem

i odjednom čempres

kakav čempres

visok deset metara

tanak i otmjen,

pravi toskanski.
Na rijeci pije vodu,
prema nebu
pokazuje smjer

DRON

jedno popodne u idiličnoj uvali. Ljeto šesnaeste u sedam sati. Vidio sam prvi put dron, izgledao je kao velika bijela muha s crvenim i zelenim očima, snimao je odozgo cijeli zaljev, bilježio intimu kupača, biljaka i životinja, položaj žala, zemljišta i čestica. U jednom času izjednačio se u zraku s galebom, činilo se kao da lete zajedno u istoj visini, krilo pod krilo. Ispod njih mjehuričavo more i ja: cvjetalo je od planktona i vrućina, ta sitna, gotovo nevidljiva stvorenja grizla su me za uši i noge, ispod pazuha; kad mi je dron preletio iznad glave kao da to želi odslikati. *Dron – plankton*, uzdahnem, no bijela se rima spuštala nisko, sve niže.

Predosjećaj nesreće produžio se kad sam otkrio galeba u kutiji za smeće. Nekoliko sati poslije. Je li to ptica koja je maloprije s dronom letjela u paru?

ŠTO JE GORE?

Oče, otvaram pogledom prozor da te pogledam
gore. U tebe mogu gledati satima, a da me ne
zabole oči. Jer te nema. Sad si mjesec, a sutra samo
noć. Ili dan. Svejedno, nešto je prisutno, bijelo
oko, na modrom nebu. Nešto svijetlo. Kao Sirius.

Mjesec osvjetljava kut moje terase.

Dao si mi da postojim u noći, ne tako sam. Hladan
si kao ova noć, a opet lučiš. Uljepšavaš more. Ribar
je zapasao s malom svjećaricom: ima neke nade kad
se osvrne prema tebi. I pas je zalajao, maca skočila
sa zida. I pijana luda prošetala po rivi.

Tvoja pokrajina je ljudska ili nebeska glava. S
nerazjašnjenim pjegama. Spušta se stubama uz
sjenu lûka; iziđe iza oblaka i zasvijetli cijelo nebo.

Oče, znam da te samo časomice ima. Sad se
skrivaš, sad te nema.

Zatvorit ću prozor. No kad legnem u krevet i dalje
sam zaigran utjehom mjesečine.

VATRA IZ NJE

LJUBAV JE BEDŽ

ljubav je bedž
svako je spušta na grudi
kopča na lijevoj strani majice
pokazuje onima koji zagledaju u srce
drži spremno tu riječ u ustima
s okusom crvenih latica
nježno joj se obraća
rastopi kad je izgovara
da mu smijeh ne oduzme ozbiljnost poljupca
ispod bedža je kožni uvez
protiv uboda nepoželjnih
protuotrov čeka preobrazbu vjernika ljubavi
pop na misi, dobrohotni prijatelj, zaljuljana brineta
pronalazači priprostih simbola
vršnjaci na ulici koji se boje pasti sa sfinge
zatvaraju oči tražeći ljubav
nisu dovoljno voljeli
pa su kupili bedž kao da jesu
tako se kleše ljubav
tresak zašećerene vodice o morskou hrid
strast valova koja će trajati vjekovima
konopi u luci odjeveni u alge za slučaj bure
kad ljubav zasijana poput trave na stubu
naraste, s njome nikne i bodljikavi drač
sve darovane ruže pune su ogrebotina
i kad se posječeš na trn
ne vjeruješ onima koji propovijedaju ljubav
kao veliku hraniteljicu
gladnom i ljepuškastom Sai Babi
velikom Bertapelli koji se pustio
uzidati u osvijetljen zvonik
okrenut zviježđu Velikog psa

opožarene su planine Siriusa
samo ljubav gasne duboko u noć
spava, zaboravlja, trne
postaje duh, izgubljeni dar, golicavo sjećanje
samo ljubav sve trpi, tišti je i boli, nedostaje sama
sebi
znajući da se neće vratiti
da neće čuti vlastite otkucaje
na lijevoj strani smrznuta srca
od pleha

BÉSAME MUCHO

gola stabla svijaju se besramno
kao striptizete
petama vukuć žudnju muškarca
u taktu bésame me mucho
zapleši na svaku riječ
od tijela i duše
ugasi je tek ujutro
kao svjetioničar
crveni pepeo

bésame
jednoga dana
bila je noć
kad me prevarila
utrnula faseta u oku

a poslije svanulo sunčano jutro
ja sam zviždao
zrcalu u lice
prkosno
pjevušio pod tušem
bésame bésame mucho

u milongi
praznina vrti bokove
divlji plesači
uspravni i svinuti
zagrljeni i u padu
bésame

o pjesmice kako ću te ukrasti nježnu
lijevom rukom kroz desni džep
kao dragi kamen

otkrhnut od stare sreće
za onaj dio sebe
koji je ljubio
vapio za njom
como si fuera esta noche
la ultima vez

DUŠU NIJE STID POLJUBITI TIJELO

krasno odjevena duša
u haljinu s bijelim vezom
legla je u čistu posteljinu
pred san poljubila tijelo.
Dodir s golom kožom
zacrveni joj rubove uvojaka
zapali luč u nebeskom prostranstvu
među tisućama zvijezda.

OPORUKA BLUDNIKA

Nitko ne zna kakav sam bio.

Ne poznaju me.

Na ulicama, tko se sjeća?

Rafael Alberti

nitko ne zna što si šaptao

jednoj od kraljica noći

do koje si došao tajnim prolazom.

Ne poznaju te.

U javnoj kući, tko te se sjeća?

I taj stari orah

pred kojim otvaraš prozor

nije svjedok nagosti

tijela,

kad zanjiše

zaostale kapi kiše

u granama

ništa se ne hladi

na goljoj koži.

Porculanski bide

premješten u vrt

i zasađen crvenim

ružama.

U staroj rami

seljak sa srpom

bere zreli kukuruz

i klima se

na ružičastom zidu

sobe.

Nitko ne zna
kakav čovjek si bio
u vrijeme starih požuda
pred sumrak
dvijetisućite godine
u Lodèveu.

„Ja sam kružić sunca
koji se probio do iskopina strasti,
između grana i prstiju sna.
Neon koji trepće na silazećim stubama,
drhtaj vremena sazrio za pad.
Pogledaj i sjeti me se jednom.
Tebi ostavljam trag rođenja svog
i sjeme smrti“, šaputao si bludnici u uho.

KOMIN DOBRO VUČE

svaku večer izgorimo
jedno crno stablo puno mrava
drugo pregríženo crvotočinom
treće srušeno od groma
pepeo izbacujemo mnogo pepela
ali kad sunce osvijetli obraze
režemo drva kao kruh kao hrskavu Bibliju
i spavamo spavamo snivajući češere
po danu tražimo ih u šumi.
Ne možemo se rastati od vatre.
Vatra ne samo grije nego i upija poglede
u komin koji dobro vuče
gori pucketa od rasplamsalih očiju.
Iskre zaplešu zrakom kao pomamne krijesnice,
gase na parketu i ostavljaju crne tragove.
Stablo naše ljubavi zapaljeno je
i borimo se protiv sna borimo
da ne zaspimo uz gotovo ugaslu vatru
dočekamo jutro zagrljeni zagrljeni
kao luč preostalog crvenog žara

ZNAK KOJI SE GRČI

MJESTO ZA SKOK

mi, mladi, sa stijena skakasko

a sad dolazimo na isto mjesto i više ne skačemo.

Iz nazubljenih škrapa kao runo se kovrča trag naših stopala,

a pjenušavi val mjehurića prekriva nožne palčeve.

Otišli smo davno ostajući i dalje nagnuti nad morem,

pregibljenih koljena, spuštenih ruku. S glavom

prema dolje.

Takvi se produžujemo.

Svako je mjesto duša poprskana pjenom bivših utvara.

U ZNAKU PEJSAŽA

ne ide ti se u šetnju s povjetarcem
koji se giba kroz klipove kukuruza
podno Ivančice
sunce je dvoslika uvučena
u utrobu oblaka
crvene otrovne bobice
povijaju se na vjetru,
rupa do rupe
ispunjene jesenjim lišćem,
okolo tetura stari bicikl.
Toplokrvni pastuh nazire se
u daljini,
vijetnamske svinje
skriva visoka trava.

Pripadaš ovome svijetu
kao nepismena vrba,
sirova telegrafska žica
koja će dalje prenositi
lažne otkucaje
duž dugih seljačkih putova.
Kad zrak malo uspori s vrtnjom
pomislit ćeš na vrijeme
koje ti preostaje do svršetka
kao što to uvijek činiš
s refulama vjetra
pred dolazak oluje.

HTIO JE BITI PROROKOM

Kako se moglo dogoditi da čovjek gotovo siđe s uma
jer je zaboravio jednu riječ, jednu jedinu riječ?

P. Mercier, Noćni vlak za Lisabon

govori prorok koji je dugo hodao šumom
govori prorok koji je tražio uzvišen kamen
govori prorok koji je dugo plesao sa svojim
božanstvom
govori prorok koji je nosio bradu obasjanu zrakom
svjetlosti
stajao je točno ispod hrasta
riječi mu više ne dođoše na usta
riječi ga izdaše potmulo
kad mu bi najpotrebnije
pred hrastom,
pred učenicima,
pred vrbinim šibljem
pred bliskim svjedocima
i prijateljima
riječ mu zastade
u grlu
kao suha jabučica
zanimio je pred svima
pred dragom i dragocjenima
čuo se vapaj stenjanje uzdah
čuo se tihi jecaj
u šumi

Ni Duh ne učini ništa za nj
Duh kojega zamoli za pomoć
da otvori mu usta

otada nije više prorok
otada živi među nama
i samo plače u samoći
zamukao izbrisan
zaboravljen od svih

POEZIJA

Nasuprot pjesmi mlakonja,
zapalio sam svoj glas na sutonima
J. L. Borges

tvoje postojanje
bilo je mađioničarski trik
kao kad nagneš čašu vode
iz koje ne iscure nijedna kap
rodila si se kao noćni leptir
privučen noćnim suncem
kroz zatvoren prozor
rodila si se bez bolova
bez krvi
bez plača
ni iz čega
nitko te nije želio
nikome se nije htjelo žrtvovati
dobiti trudove zbog tebe
napravili su ti uslugu
da odvojeno rasteš
plaćaš kavezninu strahu
uporna prgava divlja
u dosluhu sa zajedničkom čarolijom
bez ljudskog dlana
koji bi te držao za ruku
rodila si se iz bijelih rukavica
koje su se naglo rastvorile
pustile te kao preplašenu golubicu u slobodu
izricanjem nerazumljivih
riječi

SELFIE

oh, kako si propao na fotografiji.
Odsada si jedan od onih koji su živjeli nekada.
Ti si prošlost što se ogleda na stakalcu,
titrajuće svjetlo što se potom gasi na mobitelu.
Gonetaš sumrake koji će proći pretvoreni u jutro.
Slutiš praskozorja prebrisana blještavim podnem.
Pratiš u stopu podneva koja će se natjecati s ponoćima.
Hodaš u cipelama nekog drugog iza sebe, koji će doći.
Ulažeš već sada sliku u mapu.
A onda viriš iza nje, vidljiv i nevidljiv.
Pomiren s temom vječnosti.
Oblačiš otmjeno crno odijelo kao za svoj sprovod.
Polažeš najviše pažnje na estetiku, svakom detalju
daruješ njegovo poslije.

New York, 24. 4. 2015.

BUDNO PAZITI DA NE SRETNEŠ NEKOGA

isto se klatimo s noge na nogu, isto podižemo oči, lica izlomljena vjetrom, isto zborimo i smijemo iz trbuha, isto se grlimo, ispijamo čašice rakije rogača na rivi, isto gledamo zalazak sunca jedinim okom, kao kokoši, pa bljesak s neba, kako padaju repatice na svetoga Lorenca, a drugim lomimo san zbilje. Naizgled opušteni, budno pratimo kretanje tog nekog što ga ne želimo sresti na rivi, krajičkom oka pazimo da ne susretnemo mrsko lice. Po cijenu života i njegove jarosti, vatre koja proždire.

UZEMLJENJE

BOŽJI BIJEG IZ PUSTINJE

jednoga dana možda i prije
Senusi ubiše Charlesa de Foucaulda
na podmukao način
kao krokodili koji otresaju novčiće
i ostavljaju tragove na pijesku.
U pustinji je nekoć bilo
slonova i žirafa
i mnogi su očajnici tražili
svoju izgubljenu devu.
Ako bijah pustolov, ne bijah i pustahija
koji zažmirio bi pred nasiljem Tuarega,
da orobljuju one bez vela,
zaželio sam da beduini žive obično
kao inženjeri široke duše.
Naučio ih jesti ribu s krljuštima
i vaditi ogrce, kapice, volake ispod naslaga praha,
voljeti sjećanje,
mrziti nojevu pravdu.
Kasnije se sve promijenilo
plemena Šaambe stala su se buniti
protiv onih koji im skidaju
sunce i zvijezde s neba,
otimaju živoga pustinjskog Boga
i zbog raskola s pet stotina robova
došlo je do ljutog boja.
Osjetih krv u zraku i odlazak duha
koji je lelujaao nad dinama,
protjeran u pustinju.
Bog je otamo
uzmicao pred lažnim zulfikarima
narasla pustinja postala veća.
Kad je kucnuo pogodan čas

i kad nitko nije očekivao
odjahah za ljubičastim leptirima
na vjernom tihotapcu
središnjim putem probih nigdinu.
Samo oni koji se probudiše iz sna
razbistrivši oči pred šatorom
povikaše:

„Tko nam je ukrao devu?“

ISCRPLJUJE ME PODSVIJEST

živio sam godinama blizu osamdeset osam stabala za druga Tita. Bile su to japanske šljive koje su veličanstveno cvjetale, našlo bi se u kvartu i nekoliko samoubojica koji ne mogu nadživjeti čas njihova uvenuća.

Poslije sam preselio u kuću s vrtom gdje me iscrpljivala podsvijest koju u rano proljeće iz podruma iznosim van.

Položena na livadu kao šuta, moram je opet vratiti unutra i presložiti. Osim umjetnog cvijeća, i jedne žute, plastične kockice koju sam izgubio još u djetinjstvu.

Forzicije su zažutjele cijeli predio.

Jorgovani otvorili grozdove ljubičastih cvjetova.

Vrbe puštaju pupove, trava se zazelenila.

Sve biljke neka neznana snaga tjera uvis osim mene koji sam pustio korijenje u tmuši svoga podzemlja. No bolje je i tako nego da se kljucam prazninom i igram video igrice.

Rafal djetlića čuje se nadaleko.

TROPJEV MAJCI

1.

harmonikaš kojemu je
umrla mati
nastupio je
istu večer
ali samo u prazno
rastezao je mijeh
svirao
i ne dodirnuvši
tipke

2.

jedan drugi harmonikaš
pjevao je toga ljeta
narodnu pjesmu
koju sam želio ipak zapamtiti

*čuješ čuješ seko obuci se lijepo
hoću hoću brale kupi mi sandale*

3.

doveo sam kamp kućicu u gustu šumu
tamo je otkačio da bude samoća
i čeka me
ako ikada dođem prespavati
ako ikada pomislim da bi bilo lijepo
stanovati kao lugar u šumi:
slušati tišinu majke.

OČI MRTVIH

svaki dan obilazim vjeđe mojih mrtvih i želim ih otvoriti. Ugrijati im ledene grudi i srce.

Nije lako, ali kadšto uspijevam.

Izvrnutim očima zjenica se vrati u sredinu, iz hladnog mraka vrati im se sjaj.

Dugo se tako gledamo i razgovaramo o životu, uspomenama, suncu, Bogu.

O proživljenoj radosti s mnogo tihih uzdaha i žala.

Prije nego što im opet zaklopim kapke, pošalju mi veliki poljubac kroz suze jer još mislim na njih.

Mogu sve zaboraviti, ali oči mrtvih, nikada.

Sutivan, 24. 5. 2015., na Duhove

TRAŽIO OCA U FRANKOPANSKOJ ULICI

Nevjerojatno je zamisliti da sam prije dvanaest
godina navršio pedesetu, ništa manje

Julio Cortázar

I više nisam onaj čovjek koji promatrao je u danima
dugim more

J. L. Borges

svojski sam se iznenadio kad sam sreo oca u gradu. U Frankopanskoj ulici. Bilo je to četiri godine prije nego što je iselio iz vremena. Nosio je crni kaput i šešir široka oboda. Njegove zelene oči još uvijek su blistale. Tada nisam znao da je teško bolestan. Možda još nije ni bio, tko zna? Imao je pedeset devet godina. Nikad ga prije u životu nisam sreo u gradu. Išao bi obično na posao i vratio se poslije kući, poljubio mamu, i saginjući se, izgrlio nas, malene. Bio je obiteljski čovjek, grad ga nije zanimao. Osim stana u novogradnji, nazovi ognjišta, ljubio je najviše more. Volio je ljeti plivati s kapicom na glavi, a poslije satima gledati pučinu i daleke plave zrenike.

Iznenaden što ga vidim, zaboravio sam ga išta pitati. I na kraju nikad ne doznah zašto je odlučio poći u grad. Nikome nije ništa rekao.

Možda i ja koji danas također punim pedeset devet godina, sve više naginjem ocu. Nema me na gradskim ulicama i trgovima. Još rjeđe hodam Frankopanskom ulicom. No jutros sam je pohodio, prošao uzduž i poprijeko, kao da tražim oca ili nešto njegovo. Duh. Obris. Trag.

Ali ničeg nije bilo osim škljocanja tramvajskih tračnica na uglu. I kaplje znoja koja mi je skliznula na srce ispod zimskog kaputa.

PJESMA ZBOG KOJE SAM SE DIGAO U ZNOJU USRED NOĆI

pogledaj u nogu i zaigraj se tim pokretom
koliko on traje, što će od njega ostati.
Odi naprijed, prohodaj par koraka i stani.
Zamisli što će ostati od toga na svjetlu, u sjeni.
Pogledaj gore u zgrade s prozorima i zamisli se
nad suncem koje se zrcali u gornjim staklima:
koliko će još sijati i što će biti poslije,
malo poslije i dugo poslije,
nikad ne hrli, ne pravi planove unaprijed
kao da hvataš zeleni niz svjetala,
ne vjeruj žalosnoj vrbi svijeta koja se nagnula
nad rijekom vremena i pokapa svačije trenutke,
bojiš li se da će pauk doći po tvoje ostarjelo,
zgrčeno tijelo i premjestiti ga u starački dom,
da ćeš zaboraviti svete događaje
lica, kako se zoveš, kad si rođen,
majčino ime, dječji smijeh i sve toplo, rođачko,
magnoliju i narančastu ružu u vrtu,
probudi se usred noći, zapiši pjesmu o tomu
kako ti je čelo prokapalo znojem i opet zaspi ako možeš.

ČETINJAR

1.

R. K. mi je prepričao svoj san. A onda je, tko zna kako, utjecao na mene, da ga i ja usnim. Elena Ceaușescu sjela je u naslonjač i gleda more. Nicolae, njezin muž isto je u ležaljci. Toliko jako zavaljeni unutra da im se glave i ne vide. Voda im dopire do kuće, i oni umaču gležnjeve, sanjare i promatraju plitko more sve do Temišvara.

Kad netko uđe, nitko od njih se i ne digne da pozdravi.

Nisu to pristojni ljudi.

Možeš se samo bojati da će ti nešto oteti.

Od straha, povlačim se u vlastitu unutrašnjost shvaćajući da je nemam više: zreo da sagradim zidine oko sebe.

2.

samo se tihotapac zna istinski klanjati. Prepoznati veliku umjetnost. Ne spušta nikad četiri noge odjednom nego sagiba prve dvije pa zadnje dvije. Kad sjedne, svojim očima zaranja u duboku meditaciju. I doseže njome mir svete životinje. Deva zna pristojno pognuti glavu svaki put kad ulazi u novu dvoranu muzeja. Platnima potpisanim Leonardo, Giotto, Masaccio, pokloni se duboko. Kad sa strane zida pročita autore kao što su Tizian, Botticelli, Carpaccio, kao da je ugledala sjaj daleke zvijezde, slike Michelangela, Bellinija, Palme, Mantegna, Tiepola, pije kao živu vodu iznemogla od pustinje. Čežnja je ispunjena, neprekinuta. Zbilja i san, darovani.

3.

ja sam istočni čovjek a pišem kao zapadni
jer se neke stvari ne usudim priznati.

Nagrizaju me hula, nepriznate sablazni,

pomisao na zločin.
Radije ih prešućujem
poput provincijalizma smrti,
onda mi se te riječi vraćaju
i odsjecaju jezik.

Nema tog svećenika koji bi me želio saslušati
jer sanja da se oženi
nema tog homoseksualca kojemu bih se povjerio
jer sanja da se oženi.

Nikad i ne znam što bih ikome rekao.

4.

Štakori imaju lijepe oči
malo ima ljudi koji su to vidjeli
i upisali u srce

ima u čovjeku zvjerski zaostatak
koji propuzi u času istine

NE MOGU DOHVATITI TVOJU VJEČNOST

Vladi Gotovcu

Kad osjećam da me slušaš, daješ mi sve

J. Superveille

Kamen čeka.

Kamen čeka da baci ga riječ:

„Pomakni se konačno

gledam te

pokaži što znaš raditi

pokaži da možeš me voljeti.“

Ali kamen ne sluša

niti gleda,

ravnodušan je.

S njim bi trebalo krenuti

na neki put

ponijeti čekić dlijeto uže motiku

graditi gomilu bunju crkvicu poklonac

i nikad ne odustati kao ja.

Već upeklo je sunce

ne znam što bih radio s njime

uvijek sam na polazištu,

bez ijedne krilate riječi,

sam u svojoj nepomičnosti.

Kao da postajem kamen

okrećući prstima ključ koji otvara nijemo

kraljevstvo

ali ne dohvaća vječnost.

ZNAK KOJI SE IGRA

NASTAVAK TV SERIJE

Zaustavite sva zvonca, isključite telefon

W. H. Auden

sestrice moja, ne gledaj više tv serije jer modri su valovi
od kojih podrhtava srce
more se trudi ići naprijed ma što se dogodilo oblacima
ljubav prezire himbu lukovice od koje naviru suze
ne ostavljaj svoj život besciljnom talasanju
tuđincu koji roni samo ljubičaste ženke ježinaca

dok skupljaš krpice snova i ušivaš ih
u vreću od čohe
kroz poderanu stranu razletjelo se lišće uspomena
s još neotkrivenim plojkama
nemoj biti tužna što danas nema nastavka
otkrit ćemo astragal, igrat ćemo zajedno nešto drugo
bacati kamenčiće u pučinsko more koje ćemo sami pronaći.

LUK PARABOLE

igrajući nogomet na šumskoj livadi
čekao sam da mi nabačena lopta padne na stopalo
imao dovoljno vremena pogledati
raskošna stabla oko livade
bukve, jasene, hrastove čak i bagreme
bilo je mnogo šišarki na podu
mladog lišća, ali i starog, uvelog,
od prošle godine,
bijelih i crvenih putokaza na kori stabala
oznaka za šumske putove
bilo je svečanog mira među granama
lahor je zapuhao
unio vedrinu među četinjarke koje su čekale sunce
iz svog sjevernog, vlažnog, algastog mraka
darovao jutarnju nadu odsječenim granama,
obrise života sam gonetao
tajnu skritu u krošnjama
stigao pomisliti i na ljubav
za trajanja parabole
sve dok mi lopta nije pala
na nogu

SJEĆANJE NA CRVENU TOČKU U MORU

pjesma iz osamdesetih godina prošlog stoljeća
pjesma plastične crvene loptice Ledo sladoleda
male točke u svemiru ili nakupine uspomena
na mostu pokraj mora gdje igrao se nogomet
kotrljala se od noge do noge dok nije pala u more
val je potjerao do obale
stisnula su je dva velika stopala kao kliješta
i podigla natrag na suho
opet se zatrčala do druge noge i pala u more
čep iskočio more unišlo unutra
polako je tonula ali je jedan naprasiti val
dogura do kraja zida
dva druga stopala spuste se po nju na stijenu
i prihvate je vršcima nožnih palčeva;
no treći put kad je ispala
maestralni val povuče je krilima jakog vjetra k
pučini
gurne daleko u modru daljinu
istisne život već napunjen vodom
gurne u devedesete godine
crvenu lopticu tek stvorenu za igru
otetu od igre
od ljudi
izgnanu
u ratni rov
o crvena plastična loptice
kako si neveselo zajahala valove
otpuhana na pučinu razlivene krvi
noseć na prsima teret tuđe sudbine
samo morska dubina bješe tvoj spas

ANTI-HAIKU

labudovi betonski
dugih vratova
obojeni u bijelo
jedan s lijeve
drugi s desne strane
stražare na kišici
pred generalskom kućom

PAPAGAJ

starozavjetni papagaj
te noći nije kreštao.
Pitao sam proroka što mu je...
„A što ćeš, slegnuo je ramenima,
Mojsije je mucao,
Jakov šepao,
Lot je previše pio...
moj papagaj sve to prešutio.
A što ćeš?“

ŠTO JE ČOVJEK U ČETRDESET OSAM SLOVA?

nakon ispunjena testa inteligencije
otišao si na plažu bez kupaća
proljeće je, more prehladno, žalo puno
otpadaka,
iz jedne napuštene kamp kućice
vire ljudske glave
cesta se zarila bočno u stijenu
i pobacala suvišno kamenje
vjetar zapuhao i naglasio
samoću mora
na žalu leti komadić novina
s iskidanom križaljkom
nedostaje samo jedan red
koji valjalo bi ispuniti:
„Što je čovjek
u četrdeset osam slova?“

Uzburkan valić izbacuje sipinu kost
na žalo,
mrtvog vilin konjica
u bijele kućice oblutaka,
upisuje pjenu slova
nalik raspuhanim mjehurićima:
„borac za udah i izdah
svakog časa
a trenutak poslije
ništa.“

NA DAH RONIJA SAN ŠKOLJKE

Davidu

na dah ronija san školjke
sa sinom
kapice
rumenke
kunjke
izronija ih više od trideset
na dah
školjka me vezala za maloga
ka morsko dno
kad ne bi moga više roniť
ronija bi on
duboko
duboko
sve sa školjkom
je duboko.
Mladost njegova
i starež moja
slipoća bez maske
izvadija san
bokun razbijena pjata
umisto Petrova uva
pluća mi popucala
sin zaronija siša doli
i ja se produžija s njim u dubinu
dotičen njegovim prstim
biser školjke

NAZVA ME NEKI ČOVİK DOK SAN BIJA NA ŠEMATORIJU

nazva me neki čovik
dok san bija na šematoriju
i zaliva cviće pokojnom papi.
Osta je brez benzine
kraj vale Prbuja daleko od mista
molija me da mu dan
malo benzine iz makine
ako jeman koju kap.
Kad sam mu reka da ne znan
uvlačit benzinu na civčicu
nije me čuja.
Pa san sta vikat na groblju
onu štoriju kako je pokojni pape odvea
moju mater u Omiš dok su bili momak i cura
pa su iznajmili barku da se proveslaju
na Cetini
ali se privrnili ispod mosta
posli ih napale pijavice
skakale im žabe u usta
isto su jemali nezgodu ka ti
vika san u mobitel
al prekinilo je fermalo
ne znan je li čuja
to o papi i materi

ne znan je li išta čuja.

*

reka san pobožnoj mojoj
noni da je nebo izgubilo nevinost po danu
jerbo se noću sve vidi od sjajnih zvizda.
Čudno me none gledala.
A poslije i pape
(mater nije).
Ne usudi se niko išta reć o zvizdan
u našoj kužini.

KANOĆAL

stari kanoćal
od nonota kapetana
osta mi je na kantunalu
u Zagrebu
a sad mi triba na škoju
dok gledan brodove i barke
jer bi tija i ja plovit nekin morem
prema jugu
smijati se s galebima i čiopama
povirit u iskricu vala
ka u lice ljuvene
raširit ruke vitru
ka fratar
prid Uskrs

stari kanoćal
od nonota kapetana
osta mi
na kantunalu
u Zagrebu
a sad mi triba na škoju
ka krov
da kroz njega gledam
svake noći
nebo sa zvizdan
kad bi oči svih živih
ki motridu u nebo
svitlile ka zvizde
zemlja bi svakoj mrtvoj
duši bila sunce.

*

ispod običenih mudantina
na tiramoli
gleda san zvizde
u blistavoj noći
meseć je provirija kroz bužu
od mokrih maja
kapala je voda po tleju
pa se blidi odsjaj prelija u svaku kap

Dražen Katunarić

Rođen 1954. u Zagrebu. Pjesnik, prozaik, esejist. Završio je filozofiju na Sveučilištu humanističkih znanosti u Strasbourgu. Glavni je urednik časopisa *Europski glasnik* i nakladničke kuće *Litteris*.

Autor petnaest knjiga poezije, četiri romana, jedne knjige priča, eseja, putopisa i dr.

Preveden na engleski, francuski, španjolski, slovenski, bugarski, rumunjski, albanski, korzički, njemački, talijanski na stranicama časopisa, a kod stranih izdavača izišlo mu je trinaest zasebnih knjiga.

Dobitnik Brankove nagrade za najbolju prvu knjigu poezije u Jugoslaviji (1984), Nagrade Tin Ujević za najbolju pjesničku knjigu (1994), Nagrade Matice Hrvatske za knjigu „Lijepak za slavu” (1998), Nagrade Europski krug za književni doprinos europskim vrijednostima (1998), Međunarodne nagrade Menada za specifičnu vrijednost poezije (Makedonija, 2003), nagrade Steiermaerkische Sparkasse (2009) za roman *Prosjakinja/Die Bettlerin* te nagrade Balkanica Rumunjskog društva pisaca za doprinos poeziji (2015). Zbirka pjesama „Znak u sjeni” osvojila je nagradu HAZU Dragutin Tadijanović (2018).

Dodijeljen mu je red Viteza umjetnosti i književnosti francuskog Ministarstva kulture (1999). Nositelj reda „Danice” za doprinos hrvatskoj kulturi.

Objavio: *Mramorni Bakho* (poezija, 1983), *Pjeskolovka* (poezija, 1985), *Himba/Imposture* (poezija, 1987), *Pučina* (poezija, 1988), *Psalmi* (poezija, 1990), *Strmi glas* (poezija, 1991), *Kuća dekadencije* (eseji, 1992), *Nebo/Zemlja* (poezija, 1993), *Crkva, ulica, zoološki vrt* (putopisi, 1994), *Povratak Barbarogenija* (esej, 1995), *Pjesan o Stjepanu* (poezija, 1995), *Lijepak za slavu* (poezija, 1998), *Priča o špilji* (esej, 1998), *Načitano srce* (poezija, 1999), *Parabola* (poezija, 2001), *Kobne slike* (roman, 2002), *Tigrova mast i druge priče* (proza, 2005), *Lira/Delirij* (poezija, 2006), *Diocletian's Palace* (esej, 2006), *Prosjakinja* (roman, 2009), *Infernet i drugi tekstovi* (eseji, 2010), *Kronos* (poezija, 2011), *Jednoga dana bila je noć: izabrane i nove pjesme 1983. – 2015.* (poezija, 2015), *Smiješak Padra Pija* (roman, 2017), *Znak u sjeni* (poezija, 2017), *Zbogom, pustinja* (roman, 2021).

Biblioteka Online

knjiga 212

Dražen Katunarić

ZNAK U SJENI

© 2022 Dražen Katunarić

© za elektroničko izdanje: Društvo za promicanje književnosti
na novim medijima, 2022

Izdavač

Društvo za promicanje književnosti
na novim medijima, Zagreb

Za izdavača

Krešimir Pintarić

Urednik

Goran Čolakhodžić

Fotografija

JohnNico / Pixabay.com

Objavljeno

5. lipnja 2022.

ISBN 978-953-345-989-9 (HTML)

ISBN 978-953-345-990-5 (EPUB bez DRM)

ISBN 978-953-345-991-2 (PDF)

ISBN 978-953-345-992-9 (MOBI)

Prvo izdanje

Hrvatsko društvo pisaca, Zagreb, 2017.

**Knjiga je objavljena uz financijsku potporu
Grada Zagreba i Ministarstva kulture
Republike Hrvatske.**